

**ТЪРЖЕСТВЕНА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ
„АДВОКАТУРАТА И ВЪРХОВЕНСТВОТО НА
ЗАКОНА“, ПОСВЕТЕНА НА 125-ГОДИШНИНАТА
ОТ ПРИЕМАНЕТО НА ПЪРВИЯ ЗАКОН ЗА
АДВОКАТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
(София, 22.11.2013 г., Съдебна палата,
зала „Тържествена“)**

ПОЗДРАВИТЕЛНИ РЕЧИ

Росен Плевнелиев – президент на Република България

Уважаеми господин президент Стоянов,
Уважаеми господин председател на Народното събрание,
Уважаеми господин министър-председател,
Уважаема госпожо заместник-председател на Народното събрание,
Уважаеми господин главен прокурор,
Уважаеми господин председател на Върховния касационен съд,
Уважаема госпожо председател на Висшия адвокатски съвет в България,
Уважаеми господин председател на Съюза на юристите в България,
Уважаеми народни представители,
Скъпи приятели и уважаеми дами и господа,

2013 година е година на забележителни годишнини. Имаме честта днес заедно да отбележим една от тях. 2013 година е европейската година на гражданското общество.

Бих поставил много ясно въпроса, който и народът постави със страшна сила в дневния ред на всички нас отново – и това е въпросът с върховенството на закона. Всички искаме България да бъде правова държава. Всички знаем, че компромиси с това не могат да се правят. Всички виждаме, че търпимостта на обществото към несправедливостта генерално се е изчерпала.

Хората днес се информират бързо, те са активни, имат мнение и го отстояват. Ползват различни източници, отстояват позиции и не само по въпроси, които засягат личните, но и обществените интереси. Те знаят, че за да имаме демократична, за да имаме правова, за да имаме справедлива държава, трябва да се спазва буквата, но и духът на закона. Без този принцип не може да има ефективна и справедлива съдебна система, работещи институции и пазарна икономика, и желания бизнес стандарт за всички ни.

Много често на вас, адвокатите, хората поверяват съдбата си и най-важното – очакването за справедливост. Затова незаменимата роля на адвоката като довереник е призната с първия Закон за адвокатите, който е приет на днешния ден преди 125 години. Оттогава е ясно, че правата на гражданите трябва да бъдат поверени в сигурни ръце – на тези, които притежават високи нравствени и професионални качества.

Вие носите голяма отговорност, която изисква да полагате усилия всекидневно, за да оправдавате гласуваното доверие. Тази отговорност се превръща във ваше удовлетворение, когато успеете да превърнете написаните принципи за справедливост и върховенство на закона в осезаема реалност за гражданите.

Същността на работата ви изисква да постигате високи стандарти в действията и в познанията си за регулацията на многообразните обществени отношения. Това може да бъде постигнато единствено чрез единството на адвокатурата. То ще ви позволи да отстоявате интереса на отделната личност, на професията като цяло, но и своята независимост.

Тази година имаме честта да отбележим и 150 години от рождението на бележития български писател, общественик и адвокат Алеко Константинов. Поздравявам Висшия адвокатски съвет за издадената биографична книга за работата му като юрист! Тази книга ни напомня и за нашия дълг да бъдем признателни към делото на будителите, на значимите личности в нашата история. В нелеката ситуация, в която се намира страната ни, особено силно се нуждаем от примера на достойните българи, от техния талант, от тяхната далновидност и от техния кураж да отстояват идеали и ценности.

Наш стратегически национален приоритет е ефективната и справедлива съдебна система. Можем да го постигнем с обединение и с диалог между трите власти, експертите и обществото.

Българската адвокатура със своя професионален капацитет играе важна роля в съдебната реформа. Без експертизата и погледа на адвоката е немислимо да имаме система, работеща и гарантираща справедливост за гражданите. Затова приветствам усилията на всички адвокати, които активно участват в процеса за подобряване на правосъдието в страната!

Поздравявам ви за темата на днешната конференция „Адвокатурата и върховенството на закона“! Тя съвсем точно назовава висшата ценност, от която зависят устоите на демокрацията и успехът ни във всяка област на живота. Само чрез утвърждаването на върховенството на закона може да се осигури просперитет и сигурност за всеки един гражданин. Мястото на адвокатурата в този процес е изключително важно.

Нека българската адвокатура продължава и занапред да се ползва с доверието на гражданите и достойно да изпълнява конституционния си дълг да защитава техните права и законни интереси. Това е нелека, но благородна задача, за която ви поздравявам и ви пожелавам успех!

**Михаил Миков – председател на Народното събрание
на Република България**

Уважаеми господин президент,
Господин Стоянов,
Господин министър-председател,
Уважаеми господин председател на Върховния съд,
Уважаеми господин главен прокурор,
Госпожо Негенцова,
Скъпи колеги,
Хора, които повече от половин век сте защитавали правата на гражданите в България в различни условия,

Особено ми е приятно да Ви поздравя по повод този Ваш юбилей!

Особено ми е приятно да констатирам, че 125 години българските адвокати защитават правата на гражданите.

От онзи момент, в който Константин Стоилов – един виден български държавник, министър-председател с особен принос за независима България, внася в Народното събрание Закона за адвокатурата, е изтекло доста време.

Днес българската адвокатура е институция, конституционно уредена, независима, извън съдебната власт, в същото време тясно свързана и преплетена с функционирането на съдебната власт в България.

Такъв период от време е повод за размисъл. Повод за размисъл са онези големи изпитания, които тези, които са били преди нас защитници на правата на гражданите, с всичките изпитания, през които те са преминали.

Днес държавата е длъжник и на вас. Ние, Народното събрание, сме ви длъжници, защото много често противоречивото законодателство затруднява не само правоприлагането, но затруднява и защитата на правата на гражданите. В това отношение има още много какво да се направи.

Особено се радвам, че толкова чужди гости присъстват на това честване днес. И това е едно признание за работата, която върши българската адвокатура – не само да защитава правата на гражданите, не само с адвокатското ежедневие, но и с тази функция, която тя има като една адвокатура в отворения свят, в отворения Европейски съюз. Това е едно ново и голямо изпитание за вас, защото падането на границите поставя нови предизвикателства пред упражняването на адвокатската професия.

Искам да ви пожелаю здраве, да ви пожелаю упоритост! Да ви пожелаю наистина да се сбъдне онази част от мотивите на Константин Стоилов, когато внася законопроекта, и онова подреждане на качествата на адвокатите, на първо място – нравствеността, разбирана като честност и почтеност в упражняване на адвокатската профе-

сия, и, на второ място, познанието – огромно предизвикателство в правовата държава, огромно предизвикателство в морето от законодателство, особено след влизането ни в Европейския съюз, в което днешният, модерният български адвокат трябва да плува.

Желая на добър час на вашата организация, на всички вас! Живи и здрави до следващи такива славни годишнини!

Честит празник!

**Пламен Орешарски – министър-председател на
Република България**

Уважаеми господа президенти,
Уважаеми господин председател на Народното събрание,
Уважаеми господин главен прокурор,
Уважаеми господин председател на Върховния касационен съд,
Уважаема госпожо председател на Висшия адвокатски съвет,
Уважаеми високи гости,
Уважаеми дами и господа,

Бих искал да благодаря за възможността днес да бъда гост на тази тържествена конференция.

Защитата на правата на гражданите е една от върховните ценности на демократичната система. В тази насока ние не започваме наново. Самият факт, че първият Закон за адвокатурата е приет преди 125 години, свидетелства за достатъчно натрупан опит в тази област. Но това не означава, че няма нови предизвикателства пред адвокатската колегия. Непрекъснатите промени в обществено-икономическия живот и законодателството поставят всекидневно на изпитание вашия професионализъм.

Считам, че ролята на адвокатите е ключова за правилното прилагане на законодателството. Ако магистратите са призвани да осъществяват контрола в законосъобразността, то адвокатите са тези, чието призвание е да защитават правата на гражданите. Тяхната дейност може да се интерпретира и като коректив на съдебната практика, доколкото те са призвани да вникват във всеки конкретен случай и да представят пред съда истината така, както я виждат гражданите – субекти на съдебни спорове.

Често адвокатите идентифицират и недостатъците на законодателството. В този смисъл те поемат корективни функции спрямо другите власти, най-вече законодателната.

Бих искал да ви обявя, че всяко ваше предложение за подобрене в законодателството ще бъде внимателно анализирано и взето под внимание. Разчитам на вас да бъдете и част от различните работни групи и консултативни съвети в усилията за цялостно подобряване на нормативната уредба, защото вярвам, че усилията ни са насочени в обща посока – налагане на правовия ред и сигурността на гражданите.

Пожелавам успех на днешната конференция и съм убеден, че тя ще бъде генератор и на нови, по-добри идеи!

Благодаря за вниманието и успех на конференцията!

**Проф. д-р Лазар Груев – председател на Върховния
касационен съд**

Уважаеми господа президенти,
Господин председателю на Народното събрание,
Госпожо Цачева,
Господин министър-председател,
Уважаеми конституционни съдии, народни представители, висши магистрати,
Господин декан,

Има нещо символично в това, че конференцията се провежда в Тържествената зала на българския храм на правосъдието!

Уважаеми висши държавници, Вашето присъствие на днешната конференция е израз на държавническа мъдрост, ясен белег за осъзната отговорност за и пред правото и българските граждани, и категорично уважение към колегите – българските адвокати!

Честит празник, колеги! (*Ръкопляскания.*)

Така, както е озаглавена темата на днешната конференция – „Адвокатурата и върховенството на закона“, е изключително подходящо. Аз обаче построих своето слово със заглавието „Адвокатурата и върховенството на правото“.

Още древните са казали, че правото е изкуството за добро и справедливо. С тази максима сме закърмени, тази максима помним още от студентската скамейка.

За нас, които сме посветили живота си на правото, то е феномен, то е елемент от културата и белег за цивилизованост на всяко общество.

За нас, които сме посветили живота си на правото, е ясно, че феноменът право в определени периоди от развитието на човечеството, включително в определени периоди от развитието и на нашата държава, от нашата българска история, се свързваше неотменимо предимно и единствено с държавата.

Всъщност обаче – и на това искам да акцентирам в началото, истинското право е синтетично хуманитарно цяло и правната логика не се заключава в чисто формалното приложение на писаните правила, а в тяхното одухотворено интерпретиране и приложение като нормени комплекси, възпльщаващи справедливостта – справедливостта като неотменима и иманентна характеристика на самото право.

И, уважаеми колеги адвокати, в този процес на интерпретиране и приложение на правото, без съмнение, значима е ролята на българските адвокати, на вас, уважаеми колеги! Призвано да защитава ценности, правото само придобива своя собствена особена ценност, която на свой ред изисква и особена правна закрила.

Съгласно чл. 4, ал. 1 от Конституцията Република България е правова държава. Интерпретацията на този текст показва спецификата на взаимоотношението между държавата, правовата държава, и създаденото от нея, от правовата държава, право.

От една страна, държавата се управлява съобразно Конституцията и законите на страната, тоест според правото. От друга страна, държавата се самозадължава чрез правото да гарантира като висши ценности живота, достойнството и правата на личността. Тоест правото е установената от държавата мяра на допустимост на вмешателството ѝ в живота на хората и съдържа задължението на държавата да установи ред за защита на тези основни права на човека.

А как това би могло да се осъществи без участието и съдействието на вас, уважаеми колеги адвокати? – Не е възможно!

За да функционира еднолично държавата, е необходимо самото право да е вътрешно хармонично. Известно от теорията е, че вътрешната хармония на обективното право се проявява в изискването за съобразяване на един юридически акт с друг от по-висша степен. Тоест тук иде реч за вътрешната хармония на обективното право, постигана чрез изискването за конституционосъобразност на законите, и на второ ниво – изискването за законосъобразност на подзаконовите нормативни актове. Това поражда институционализираната система, осигуряваща изискуемостта на вътрешната хармония.

Съгласно чл. 1, ал. 1 от основния закон България е република с парламентарно управление. Народното събрание като свободно избран общодържавен представителен орган на нацията заема първенстващо място в държавната система като единствен титуляр в законодателната власт. Чрез приеманите от него актове то определя и насоките на държавната политика в различните сфери на обществения живот.

Но, уважаеми господин Миков, властта на Народното събрание не е безгранична, защото тя е ограничена от основното изискване на всяка правова държава – изискването законите да бъдат конституционосъобразни. Това поражда и мотивира необходимостта от контрола за конституционосъобразност, осъществяван у нас съобразно европейския модел от Конституционния съд.

А нима и тук ролята на адвокатите не е значима?

Вижте решенията на Конституционния съд и по колко от тях именно Висшият адвокатски съвет е страна в конституционното производство.

Без съмнение, уважаеми дами и господа, правовата държава и върховенството на правото гарантират по-нататък изискването за законосъобразност на подзаконовите нормативни актове чрез специализираното административно правосъдие. Но и то е невъзможно без българските адвокати.

Обективното право е юридическото основание за възникването, съществуването, развитието, преобразуването или прекратяването на конкретни правоотношения между правните субекти за упражняване на техните субективни права. Правото дава и правна защита на застрашените или накърнени права и законни интереси, чрез съдебната власт гарантира защитата на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и на самата държава.

По дефиниция съдебната власт осъществява правозащитната функция на държавата. Нейното конституционно предназначение е чрез специфични средства за въз-

действие да осигури приложението на закона, когато са застрашени или нарушени права или законни интереси на всеки, който има право на защита.

Съдилищата в организационен аспект са в основата на съдебната власт, а във функционален аспект тяхната дейност е най-същественото и решаващо нейно проявление. Чрез правораздавателния акт в съдилищата се решава правен въпрос, с което спорното става безспорно и по този начин чрез тяхната дейност се осигурява най-интензивната и категорична правна защита на гражданите, юридическите лица и държавата. Тази дейност обаче е немислима – не, тя направо е невъзможна без участието на българските адвокати!

Съгласно чл. 134 от Конституцията адвокатурата подпомага гражданите и юридическите лица при защитата на техните права и законни интереси. Според мен в най-интензивна форма това се случва тук, в съдебната зала – именно при разглеждането на делата в съдебната зала се срещат абстрактната законодателна воля и конкретните факти по случая. Абстрактната идея се превръща в жива, конкретна действителност, касаеща конкретния човек, човека с главно „Ч“, когото вие защитавате, уважаеми колеги.

Ролята на адвокатите за утвърждаване върховенството на правото не спира и не се изчерпва дотук. Само ще маркирам участието в законодателния процес в различните групи експерти и съвети. Ще маркирам и правомощието на Висшия адвокатски съвет по Закона за съдебната власт и неговата възможност за инициране на тълкувателната дейност на Върховния съд.

Уважаеми дами и господа, колеги адвокати, ако позволите да перифразирам една стара максима, която казва, че „всеки войник носи в раницата си маршалския жезъл“, ще кажа от позицията на съдия – всеки съдия носи в чантата си адвокатската карта. *(Весело оживление. Продължителни ръкопляскания.)*

И понеже сме в съдебна зала, доказателство за това са дори предишните председатели на Върховния касационен съд, а може би бъдещо доказателство е настоящият председател на Върховния касационен съд! *(Весело оживление. Ръкопляскания.)*

За мен – и с това приключвам – най-забележителната характеристика на българската адвокатура е посоченото в чл. 134 от Конституцията – „Българската адвокатура – а това значи всеки един български адвокат – е свободна, независима и самоуправляваща се“.

Пазете като зеницата на окото си тази свобода, независимост и се самоуправлявайте по начин, че да бъдете достойни за доверието на българските граждани, за доверието на правото, за доброто на майка България! *(Продължителни ръкопляскания.)*

Позволете да връча на председателя на Висшия адвокатски съвет големия златен плакет на Върховния съд като израз на нашето уважение към вас и като сигурен знак на уважение към вас и вашата дейност!

Владислав Славов – председател на Съюза на юристите в България

Уважаема госпожо председател на Висшия адвокатски съвет,
Уважаеми конституционни съдии,
Уважаеми депутати,
Уважаеми висши магистрати,
Уважаеми колеги,
Уважаеми гости,

Изпълнявам приятното поръчение на ръководството на Съюза на юристите в България да ви поздравя по случай професионалния празник на българската адвокатура и 125-годишнината от приемането на първия Закон за адвокатите в България!

Има в действашата ни Конституция един чл. 134 – той беше цитиран от проф. Лазар Груев, където адвокатурата е получила наистина една сериозна независимост – тя е наречена свободна, независима и самоуправляваща се. И ние наистина можем да кажем добри думи в тази насока за българската адвокатура, защото 125-годишнината е основание и да обърнем един поглед назад.

Аз с удоволствие, с оглед и на общото сътрудничество, което има Съюзът на юристите с Висшия адвокатски съвет, бих дал една положителна оценка – особено на работата ни с първия председател на Висшия адвокатски съвет, тук присъстващ, Тодор Бурилков, и след него – с колегите Траян Марковски и Даниела Доковска, а сега – и с Ралица Негенцова.

Темата на конференцията е хубава, казаха се хубави неща и аз не искам да ги повтарям. Едно поздравление е добро, когато е кратко. Но сред хубавите неща, когато говоря за минало време, искам да спомена създаването на Центъра за обучение на адвокати през 2006 г., който много активно действа, за което адвокатурата заслужава специално поздравление!

Споменавам този център между другото неслучайно, защото си бях приготвил и няколко критични фрази – съжалявам, че си отидоха държавните мъже, защото те трябваше да ги чуят, и особено след обещанието, което ни даде премиерът Орешарски.

Не може 20 години да си говорим за един проблем, който е проблем не само на адвокатурата, но и на съдебната власт, и да не го решаваме. А това е проблемът със свръхпроизводството на юристи, това е проблемът с ниското качество на тези юристи и това са проблемите, които те създават впоследствие, влизайки в реализация на практика.

Надявам се, че тук има представители и на изпълнителната, и на законодателната власт, които наистина ще предадат тези думи на отговорните хора, които могат да решат този проблем. А наистина трябва да го решим, защото дори при действието на

лимита, който държавата дава за производство или за обучение на студенти, всяка година се произвеждат два пъти повече.

Това е проблем, който рефлектира и върху основната задача, която обсъждаме последните години – реформата в съдебната власт, към която адвокатурата е съпричастна. Някой каза думи и в тази посока, и аз искам само да повтора, че благодаря на адвокатурата за това, че активно съдейства на българския Съюз на юристите в това отношение. Не мога да не отбележа наистина доброто сътрудничество между двете организации, което все повече се задълбочава в полза на редовите членове както на адвокатурата, така и на Съюза на юристите в България.

И накрая, искам още веднъж да поздравя всички колеги, и особено тези с над 50 години служба на човешките права, да пожелаая на всички здраве и, разбира се, успехи!

Честит празник, уважаеми колеги!